

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/edukacja/edukacja-poznan/projekty-filmowe/69454,Przeglad-filmowy-Echa-Katynia-Zielona-Gora-1516-kwietnia-2019.html>
19.04.2024, 23:20

Przegląd filmowy „Echa Katynia” - Zielona Góra, 15-16 kwietnia 2019

Instytut Pamięci Narodowej zorganizował 10. przegląd filmowy „Echa Katynia”. W czasie przeglądu pokazane zostały filmy fabularne oraz dokumentalne, przypominające o wydarzeniach sprzed 80 lat oraz pokazujące ich znaczenie dla współczesnych w Polsce i na świecie. W repertuarze znalazły się dzieła reżyserów polskich i zagranicznych, będące refleksją zarówno nad zbrodnią katyńską, jak i innymi zbrodniami systemów totalitarnych.

Po raz kolejny „Echa Katynia” zostały zaprezentowane w Zielonej Górze. Pokazy odbyły się 15 i 16 kwietnia 2019 r. w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Cypriana Norwida. Podczas dwudniowego przeglądu pokazano filmy:

- **Katyń - Ostatni świadek** (reż. Piotr Szkopiak, 2018). Film odsłania kulisy jednej z najbardziej poruszających historii czasów II wojny światowej – ukrywanej przez lata prawdy o zbrodni katyńskiej. Zainspirowany biografią jej naocznego świadka, Iwana Kriwoziercewa alias Michała Łoboda, próbuje dojść przyczyny przedwczesnej śmierci mężczyzny w podejrzanych okolicznościach w Wielkiej Brytanii w 1947 roku.
- **Czaszka z Katynia** (reż. Anna Elisabeth Jessen, 2006). Niezwykła historia, która rozpoczęła się w 1943 roku. Duński profesor Helge Tramsen przemycą do Kopenhagi czaszkę jednego z polskich oficerów zamordowanych w Katyniu. Czaszka zostaje odnaleziona w 2005 roku w jednej z szaf Instytutu Medycyny Sądowej w Kopenhadze. Film przedstawia także losy lekarzy pracujących na miejscu ekshumacji grobów w 1943 roku, ich potworne przeżycia związane z odkryciem prawdy o Katyniu.
- **Niegdyś moja matka** (reż. Sophia Turkiewicz, 2013). Reżyserka australijskiego pochodzenia podejmuje próbę poznania powodów, jakie sprawiły, że została

oddana w dzieciństwie do sierocińca. Odkrywa nieznaną dla siebie historię matki urodzonej w przedwojennej Polsce, również osieroconej, pozbawionej własnego domu i zesłanej na Syberię. Burzliwa historia XX wieku sprawiła, że kobiecie niełatwo było się odnaleźć wśród powojennej rzeczywistości na obcym kontynencie.

- **Ofiara pionków** (reż. Asen Władimirow, 2018). Film przedstawia burzliwą historię Bułgara dr. Marko Markowa, członka Międzynarodowej Komisji Lekarskiej, powołanej przez Niemców po odkryciu zwłok tysięcy polskich oficerów zamordowanych przez NKWD pod Katyniem w 1940 r. Jest to opowieść o długiej i bolesnej drodze udowodnienia prawdy o udziale Związku Sowieckiego w tych mało znanych w Bułgarii wydarzeniach.

W marcu 1940 r. władze sowieckie zdecydowały o wymordowaniu tysięcy obywateli polskich – oficerów, żołnierzy, funkcjonariuszy, urzędników, duchownych. W następnym miesiącu rozpoczęto egzekucje w lesie katyńskim. Przez lata prawda o zbrodni katyńskiej była fałszowana przez aparat państwa komunistycznego, a szczególną w tym rolę odgrywała cenzura. Urzędnicy dbali o to, by w publicznym przekazie nie pojawiła się informacja o sowieckiej zbrodni. Wiadomości o tym, co wydarzyło się w 1940 r., były więc przekazywane w relacjach rodzinnych, w nieformalnych grupach czy wydawnictwach – zarówno emigracyjnych, jak i podziemnych. Cenzorzy dbali szczególnie o to, by prawda o zbrodni katyńskiej nie pojawiła się w przekazie filmowym. Dlatego też pierwszy dokument o zbrodni katyńskiej został nakręcony w Polsce w 1990 roku przez Marcela Łozińskiego (*Las katyński*).

Niemal dokładnie 30 lat temu przestała istnieć peerelowska cenzura. Od tego czasu powstało wiele filmów poświęconych zbrodni katyńskiej. Co ciekawe, realizowane były nie tylko w Polsce, lecz również za granicą.